

הָדָא הוּא דְכָתִיב וְזוּ מַה שְׁכָתוּב, (איכה ד) תָּם עֲוֹנָךְ בַּת צִיּוֹן.
 בְּגִין דְּתַמָּרִים, בִּיָּה תָּם, דְּרָנָא דִּיעֻקֵּב וְהַסִּיבָה לְזָה הוּא מְשׁוּם
 שְׁהַתְּמָרִים שְׁמַצַּד הַת"ת יֵשׁ בְּהֵם אוֹתוֹת 'תָּם' כִּי הֵם בְּמַדְרַגְתּוֹ שֶׁל יַעֲקֹב הַחַתּוּם בַּת"ת,
 דְּאֵתְמַר בִּיָּה וְנֹאמַר עֲלֵיו, (בראשית כה) וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם. חוֹבִין
 מָרִים, וְעַל דָּא תַמָּרִים: תַּמָּן תָּ"ם, וְתַמָּן מָ"ר וְע"י עֶסֶק הַתּוֹרָה
 שְׁמַצַּד הַת"ת הַעוֹנוֹת הַמְרִים מִתְּכַפְּרִים וְלִכְן בְּתִיבַת 'תַמָּרִים' יֵשׁ אֶת הָאוֹתוֹת 'תָּם' וְיֵשׁ אֶת
 אוֹתוֹת 'מָר' כִּי ע"י עֶסֶק הַתּוֹרָה תָּם וּמִסְתַּלַּק הָעוֹן שְׁהוּא מֵר (רמ"ק).

בכח מי התורה מתמתקים ונמחלים העוונות המרים

הָכָא רָמִיז, וַיִּמְתְּקוּ הַפְּיָם וְסוּד זֶה רְמוּז בַּמִּשְׁכָּב וַיִּמְתְּקוּ הַמִּים' כִּי בִכַח מִי
 הַתּוֹרָה מִתְּמַתְּקִים וְנִמְחָלִים הַעוֹנוֹת הַמְרִים. הָדָא הוּא דְכָתִיב וְזוּ
 מִשְׁכָּב, (שמות טו) וַיִּזְרְהוּ יְהוָה עֵץ וַיִּמְתְּקוּ הַפְּיָם. מֵהָכָא, מֵאֵן
 דְּאֵשְׁתַּדֵּל בְּאוֹרֵייתָא, דְּאִיהוּ עֵץ מִכַּאֵן אֲנִי לְמַדִּים שְׁמִי שְׁעוֹסֵק בַּתּוֹרָה
 הַמְשׁוּלָה לַעֵץ. חוֹבִין דִּילֵיהּ, דְּאֵתְמַר בְּהוֹן הַעוֹנוֹת שְׁלוֹ שְׁנֹאמַר בְּהֵם
 (שמות א) וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בַּעֲבוּדָה קָשָׁה, קָדְשָׁא בְּרִיד
 הוּא מְחִיל לֵיהּ, וַיִּתְחַזְּרוּן מְתִיקִין הַקִּב"ה מוֹחֵל לוֹ עֲלֵיהֶם וְאוּ
 הַעוֹנוֹת יִחְזְרוּ לְהִיּוֹת מִתּוֹקִים ע"י שֶׁהֵן יִהְפְּכוּ לְזוֹכוֹת.

[10] כדאיתא בברכות נ"ז ע"ב הראוה תמרים בחלומי תמו עוונותיו שנאמר תם עונך בת ציון.

הלימוד היומיומי

ניתן להקדיש עבור הנצחות או לרפואה / הצלחה טל' 02-6249000

בגלות האחרונה יהיה עוני בתורה ובממון

דְּיוֹמִין יִיתוֹן, דִּיתְקִיִּים בְּהוּ כַּמְּפֻקְנוּ דְּמִצְרַיִם, דְּאֵתְמַר

בִּיהוּ ובימים שיבואו שהם עיקבתא דמשיחא יתקיים בישראל מה שהיה

קודם יציאת מצרים שנאמר על ישראל (שמות א) וַיָּמַת יוֹסֵף וְכָל אָחָיו

וְכָל הַדּוֹר הַהוּא דהיינו שאז תכלה הדעת וההשגה ויתמררו חייהם בתורה כמו

שליטת הגלות בזמן מיתת יוסף ודורו וכך יהיה העוני בתורה בדור האחרון כי ע"י עוני הממון

יגרם שלא יהיה כח לעסוק בתורה כראוי (רמ"ק). וּבְגִלוֹתָא בְּתַרְאָה, לִית

מִיתָה אֱלָא עוֹנֵי דְעָנֵי חָשׁוּב פְּמַת. לְקִיִּים בְּהוֹן כִּי בגלות

האחרונה לא יהיה מיתה אלא עוני כי עני חשוב כמת [סז] ואז יתקיים בישראל מש"כ (צפניה

א) וְהִשְׁאֲרֵתִי בְּךָ עִם עֹנֵי וְדָל וְחָסוּ בְּשֵׁם יְהוָה.

לְאֵתְקִיִּמָא בְּהוֹן וכן יתקיים בהם מש"כ (שמואל ב כב) וְאֵת עִם עֹנֵי

תוֹשִׁיעַ עוֹנֵי בתורה ובממון. וְאֵלִין עֵתִירִים דִּישְׁתַּאֲרוֹן בְּהוֹן

יְתְקִיִּים בְּהוֹן ואלו העשירים שישארו בישראל יתקיים בהם מש"כ, (שמות ה)

נִרְפִּים אַתֶּם נִרְפִּים. נִרְפִּים הֵם בְּאֹרְרֵיתָא. נִרְפִּים הֵם,

לְמַעַבְד טִיבוּ עִם מְאִרֵי תוֹרָה כִּי הם נרפים בתורה בכדי לעסוק בה וכן

הם נרפים לעשות טוב וחסד עם בעלי התורה כי הם לא יתמכו בהם. וְאֲנָשֵׁי חֵיל

אור הרשב"י

וסומא - דכתיב: במחשכים הושיבני כמתי,

עולם, ומי שאין לו בנים - דכתיב: הבה לי בנים

ואם אין מתה אנכי.

[סז] כדאיתא בנדרים דף סד עמוד ב' ותניא,

ארבעה חשובין כמת: עני, ומצורע, וסומא, ומי

שארין לו בנים, עני - דכתיב: כי מתו כל

האנשים, מצורע - דכתיב: אל נא תהי כמת,

הלימוד היומי

הַמְסֹבְבִים מַעִיר לְעִיר וְלֹא יַחֲוֹנְנוּ ואז אנשי חיל שהם בעלי התורה הם יסתובבו מעיר לעיר על פתחי נדיבים ולא יחוננו כי לא יהיה מי שירחם עליהם [חט].

העשירים שלא תומכים בתורה משקרים ומתרצים מפני כובד המס עליהם **וְנִרְפִים הֵם בְּכוֹבֵד הַמָּס** ועוד פירוש על מש"כ 'נרפים' שפירושו שהעשירים יאמרו שמפני כובד המס אינם יכולים לתמוך בלומדי התורה

אולם האמת היא שהם נרפים מלתמוך בלומדי התורה, **דָּאֵי תִימָא כְּבִדִין אֵינֻן בְּכוֹבֵד הַמָּס, וְלֹא עֲבָדִין טִיבוּ** כי אם תאמר שבאמת הם כבדים מכובד המס ומשום כך הם אינם עושים חסד עם לומדי התורה, **בְּגִין דָּא תַכְבֵּד הָעֲבוּדָה עַל הָאֲנָשִׁים וַיַּעֲשׂוּ בָהּ, דְּכוֹבֵד הַמָּס עֲלֵיהוּ** אין הדבר כן אלא שקר הם דוברים ולכן יתקיים בהם מש"כ 'תכבד העבודה על האנשים ויעשו בה' כי אז באמת יכבד עליהם עול כובד המס, **וְאֵל יִשְׁעוּ בְּדַבְרֵי שָׁקֶר, דָּאֵינֻן מְשַׁקְרִין וְאֶמְרִין דְּכוֹבֵד הַמָּס עֲלֵיהוּ** הם משקרים במה שהם אמרו שיש עליהם את כובד המס, **וּבְגִין דָּא לֹא יַעֲבֹדוּן טִיבוּ** ולכן הם לא עושים חסד עם לומדי התורה, כי אז הם יבואו על עונשם וכובד המס

אור הרשב"י

הטא ימאסו והאמת תהא נעדרת נערים פני זקנים ילבינו זקנים יעמדו מפני קטנים (מיכה ז) בן מנוול אב בת קמה באמה כלה בחמותה אויבי איש אנשי ביתו פני הדור כפני הכלב הבן אינו מתבייש מאביו ועל מי יש לנו להשען על אבינו שבשמים.

[חט] כראיתא במסכת סוטה פרק ט' משנה טו בעקבות משיחא הוצפא יסנא ויוקר יאמיר הגפן תתן פריה והיין ביוקר והמלכות תהפך למינות ואין תוכחה בית ועד יהיה לזנות והגליל יחרב והגבלן ישום ואנשי הגבול יסובבו מעיר לעיר ולא יחוננו וחכמת סופרים תסרה ויראי

יתקיים בהם באמת (רמ"ק). **אִינוֹן מְשַׁקְרָן בְּמַלּוּלֵיהוּ** ואפילו שבאמת עול המס יכבד עליהם אם הם היו בוטחים בקב"ה והם היו עושים חסד עם לומדי התורה היה להם ממון לזה, אבל באמת הם היו משקרים בדבריהם, **וְאִמְרִין דְּמַהְפּוּכָד דְּתַכְבֵּד עֲלֵיהוּ** ואמרו שמחמת כובד המס המכביד עליהם אין להם יכולת לתמוך בלומדי התורה, **תָּבֵן אֵין נָתַן, מְמוֹנָא דְשִׁקְרָא, דְּבִיה טוֹעִין** (ס"א שו"עין) **לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא** ולכן עונשם הוא שתבן אין נתן, דהיינו שאפילו שהממון שהוא שקר מאחר שהוא שווה כמו תבן, הוא לא יינתן להם כי על ידו הם טועים מהקב"ה ובוטחים בממונם, ולכן לא יינתן להם ממון בכדי שלא יבטחו בו, **וּבְגִין דְּלֹא יִשְׁעוּן בִּיה, וְלֹא חָסוּ בְּשֵׁם יְהוָה, אֵין נָתַן לְעַבְדֵּי** ובגלל שהם לא חסו בשם ה' כי הם לא בטחו בו אז לכן תבן אין ניתן לעבדיך כי ממונם יילקח מהם.

מידה כנגד מידה העשירים הסתירו ממונם והם יצטרכו לתת למיסים **וְאֵלֵין דְּאִית לֹון, טָמִיר וְנִגְנִיז מְמוֹנָא מְלָגוּ, דְּאִיהוּ תוֹכֵן, כְּגוֹן תוֹךְ הָאוּצֵר וְתִיבָה** ואותם העשירים שיש להם ממון בסתר הגנוז בפנים אוצרותיהם שהוא נקרא תוכן שהוא לשון תוך כגון שהוא גנוז את ממונו בתוך אוצר או תיבה, **אֶתְקִיִים בְּהוּ וְתוֹכֵן לְבָנִים תִּתְנוּ. וְדֹא כְּסָפִים לְבָנִים, דְּיִהוּן בְּהָהוּא דְרָא** אז בהם יתקיים מש"כ 'ותוכן